

Автореферати

Пошивайло М. О. Інтерсеміотика гончарства як тексту в українському фольклорі. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук зі спеціальності 10.01.07 – фольклористика. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка Міністерства освіти і науки України. – Київ, 2014.

Дослідження присвячене інтерсеміотичному вивченню різножанрових народнопоетичних творів (космогонічні й антропогонічні легенди, билиці, гончарські пісні, календарно-обрядова творчість, дитячі ігри, колискові пісні, забавлянки, прислів'я, приказки, загадки, вірування, прикмети, магичні формули) з елементами й сюжетами гончарської тематики як культурного тексту; реконструкції міфо-ритуальних і семіотичних функцій гончарства та глиняних виробів, світоглядних уявлень про гончарів за фольклорними текстами; аналізу комплексного, багатаспектного представлення гончарства у традиційній культурі. Визначено елементи концептосфери, висвітлено генезу та формування мотивної структури в площині “образного поля” гончарського фольклору; охарактеризовано жанрову специфіку ремісницького фольклору гончарів, загальні змістово-формальні й функціональні закономірності жанрового явища; досліджено гончарні виміри дитячого фольклору, його жанрової специфіки, вербальних та естетичних кодів, функціональних принципів; розкрито символічний аспект кераміки в малих формах фольклору, зокрема її семіотичні функції; реконструйовано функції й семантику глиняних виробів у календарно-обрядовій творчості.

П у б л і к а ц і ї:

1. Зміст і символіка етнічної культури в космогонічних та антропогонічних міфах: знаково-символічна поліфункціональність глини // Література. Фольклор. Проблеми поетики. – К., 2012. – Вип. 37. – Ч. II. – С. 124-130.

2. Атрибути гончарної культури у фольклорно-ігровій традиції українців XIX – початку XX століття // Література. Фольклор. Проблеми поетики. – К., 2013. – Вип. 38. – С. 415-425.

3. Фольклорна картина ремісничого життя гончарів у часо-просторових вимірах // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах: зб. наук. праць. – К.: Університет “Україна”, 2014. – Вип. 29. – С. 240-250.

4. Гончарний код в дитячому фольклорі українців (колискові та забавлянки) // Літературознавчі студії. – К., 2014. – Вип. 40. – Ч. II. – С. 166-174.

5. Волшебство и знахарство гончаров в украинских былинках // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов: Грамота, 2014. – № 7. – Ч. I. – С. 155-157.

Лавриненко С. Т. Культуроправова інформативність фольклорних текстів: лінгвокультурологічний аспект. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук зі спеціальності 10.02.01 – українська мова. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка Міністерства освіти і науки України, 2014.

У дисертації здійснено комплексне дослідження словесних кодів культуроправової інформативності різножанрових текстів українського фольклору. Розроблені окремі теоретичні положення лінгвокультурологічного аналізу вербалізованих народним епосом та лірикою смислокомплексів правового формату – фольклороправових лінгвокультурем. Мовні одиниці, що презентують закодовані народнопоетичним масивом знаки етноправового досвіду сімейної, військової, адміністративної, трудової та кримінальної сфер, систематизовано в лінгвокультурологічну мережу. З'ясовано, що вербалізація правосуб'єктності слугує базою культуроправової інформативності фольклорного конструкта, оскільки саме на основі усвідомленої персональності постають уявлення рівня правосвідомості й правоздатності, які корелюють із філософсько-правовими поняттями порядок, порушення порядку, відновлення порядку. Введене в українське мовознавство поняття фольклороправового лінгвоконцептополя дозволило переглянути традиційні схеми опису народнопоетичного слова, обґрунтувати новий метод матричного моделювання лінгвокультурних феноменів, виявити параметри мовної фіксації елементів правового знання у народних казках, думах, піснях, баладах.

П у б л і к а ц і ї:

1. Мовні знаки концептуалізації правової культури у фольклорному тексті (лінгвокультурологічний аналіз різних жанрів українського фольклору) / за ред. А. К. Мойсієнка. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2014. – 468 с.

2. Вербалізації культуроправової інформативності у баладах про сімейні конфлікти

// Мовні і концептуальні картини світу. – К., 2011. – Вип. 37. – С. 8–15.

3. Вербалізація смислових контурів військового права в українських народних думах // Літературознавчі студії. – К., 2010. – Вип. 29. – С. 247–251.

4. Вербалізація смислових контурів права в українських народних думах // Мовознавчий вісник. – Черкаси, 2010. – Вип. 11. – С. 231–235.

5. Концептуалізація культуроправових уявлень про способи заподіяння злочинів: (на матеріалі укр. нар. балад) // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство) / Кіровогр. держ. пед. ун-т імені Володимира Винниченка. – Кіровоград, 2011. – Вип. 95. – С. 75–79.

6. Концептуалізація мовних знаків правосуб'єктності у народних баладах // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство) / Кіровогр. держ. пед. ун-т імені Володимира Винниченка. – Кіровоград, 2012. – Вип. 104. – С. 138–143.

7. Концептуалізація правових смислів в українських обрядових піснях // Мовні і концептуальні картини світу. – К., 2009. – Вип. 25, ч. 2. – С. 133–142.

8. Концептуалізація рецесій покарання у народних баладах // Вісник Прикарпатського національного університету. Філологія. – Івано-Франківськ, 2012. – Вип. 36/37. – С. 23–28.

9. Концептуалізація та категоризація культуроправової інформативності українського фольклору // Мова і культура. – К., 2013. – Вип. 16, т. 1. – С. 104–110.

10. Концептуалізація уявлень сфери народної правосвідомості в українських думах // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство) / Кіровогр. держ. пед. ун-т імені Володимира Винниченка. – Кіровоград, 2010. – Вип. 89. – С. 328–332.

11. Лінгвоконцептуальний аналіз народно-юридичної інформативності фольклорного тексту: стан та перспективи // Діалог: Медіа-Студії. – Одеса, 2009. – Вип. 9. – С. 181–193.

12. Лінгвоконцептуальні образи злочинів проти життя: (на матеріалі укр. балад) // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серія “Филология. Социальные коммуникации”. – Симферополь, 2011. – Т. 24, № 2, ч. 1. – С. 357–362.

13. Лінгвокультурна константа “свобода” в українських народних казках // Вісник Черкаського університету. Серія “Філологічні науки”. – Черкаси, 2012. – № 27. – С. 81–86.

14. Лінгвокультурна константа “суд” в українських народних казках // Українське мовознавство. – К., 2011. – Вип. 41. – С. 168–170.

15. Лінгвокультурне поле “угода” в українських народних казках // Вісник Черкаського університету. Серія “Філологічні науки”. – Черкаси, 2011. – Вип. 213. – С. 105–110.

16. Лінгвокультурні маркери баладних уявлень про особисті права людини // Мовні і концептуальні картини світу. – К., 2011. – Вип. 33. – С. 344–351.

17. Лінгвокультурологічна модель правової інформативності українських народних казок // Українське мовознавство. – К., 2013. – Вип. 43. – С. 138–144.

18. Лінгвокультурологічне осмислення правового досвіду українського козацтва // Українське мовознавство. – К., 2012. – Вип. 42. – С. 237–244.

19. Лінгвокультурологічне осмислення фольклороправової інформативності українських народних пісень // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство) / Кіровогр. держ. пед. ун-т імені Володимира Винниченка. – Кіровоград, 2013. – Вип. 116. – С. 444–449.

20. Лінгвокультурологічний аспект правової інформативності українських народних дум // Science and education a new dimension. Philology. – Budapest, 2014. – Iss. 17. – P. 71–74.

21. Лінгвокультурологічні проєкції вивчення мови українського фольклору // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. – Кам'янець-Подільський, 2013. – Вип. 34. – С. 165–170.

22. Мовна презентація фрагментів правового знання в українських соціально- побутових піснях // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. – Кам'янець-Подільський, 2009. – Вип. 20. – С. 343–347.

23. Мовна реалізація народноправових енграм честь і гідність: (на матеріалі укр. дум) // Мова і культура. – К., 2010. – Вип. 13, т. 1. – С. 127–134.

24. Мовні знаки договірних прецедентів в українських казках // *Studia Ucrainica Varsoviensia*. – Warszawa, 2013. – Т. 1. – С. 151–160.

25. Мовні маркери сфери права в українських народних піснях вояцької тематики // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серія “Филология. Социальные коммуникации”. – Симферополь, 2009. – Т. 22, № 1. – С. 234–239.

26. Мовні маркери сфери права у народних піснях чумацького циклу // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство) / Кіровоград. держ. пед. ун-т імені Володимира Винниченка. – Кіровоград, 2009. – Вип. 81. – С. 127-131.

27. Номінації суб'єктів права у необрядових піснях родинної тематики // Науковий часопис національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 8: Філологічні науки. – К., 2009. – Вип. 3. – С. 97-104.

28. Опыт лингвокультурологического описания украинских народных баллад // Новый университет. Серия: Актуальные проблемы гуманитарных и общественных наук. – Йошкар-Ола, 2014. – № 1. – С. 84-88.

29. Передконцепт права в українському фольклорі // Мовні і концептуальні картини світу. – К., 2008. – Вип. 24, ч. 2. – С. 172-180.

30. Перспективы лингвокультурологического анализа украинского фольклора // European Applied Sciences. – Stuttgart, 2014. – № 1. – Р. 131-133.

31. Правовая информативность фольклора: философский аспект лингвокультурологического анализа // Austrian Journal of Humanities and Social Sciences. – Vienna, 2014. – № 1, vol. 2. – Р. 83-89.

32. Правосуб'єктна інформативність онімної системи українських народних балад // Слов'янський збірник. – Одеса, 2011. – Вип. 14/15. – С. 231-239.

33. Правосуб'єктні маркери українських народних дум // Українське мовознавство. – К., 2009. – Вип. 39. – С. 255-261.

34. Філософська методологія лингвокультурологічного дослідження правового поля фольклору // Слов'янський збірник. – Одеса, 2012. – Вип. 17, ч. 2. – С. 95-101.

35. Языковые знаки культуроправового опыта в украинских народных песнях // Общество: Научный журнал. – Чебоксары, 2014. – № 1. – С. 30-36.

36. Вербалізація смислових контурів права в українській чарівній казці // Семантика мови і тексту: матеріали X Міжнар. наук. конф. / Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника [та ін.]. – Івано-Франківськ, 2009. – Ч. 2. – С. 164-167.

37. Культуроправова інформативність опозиції “доля – недоля”: (на матеріалі укр. нар. казок) // *Ukrainica V: soucasnd ukrainistika. Problemy jazyka, literatury a kultury / red. rada: J. Anders (predseda).* – Olomouc, 2012. – Р. 293-296.

38. Лингвокультурологичний аспект правової інформативності українських балад //

Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht Reihe. – München; Berlin, 2013. – Р. 309-320.

39. Народноюридичні виміри фольклорного тексту // *Ukrainica IV: Soucasnd ukrainistika. Problemy jazyka, literatury a kultury / red. rada: J. Anders (predseda).* – Olomouc, 2010. – Р. 122-126.

40. Правові смисли в календарно-обрядових піснях літнього та осіннього циклів // *Восточнославянские языки в историческом и культурном контекстах: когнитивная лингвистика и концептуальные исследования.* – К., 2012. – С. 363-371.

41. Справедливість як культуроправова константа українських народних казок // *Лингвокультурні концепти в мовній свідомості і дискурсі: зб. наук. праць за матеріалами Міжнар. наук. конф., 16-17 верес. 2011 р. / “М-во освіти і науки, молоді та спорту Україні, Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського.* – Одеса, 2011. – С. 163-168.

Яковлева О. В. Символьна мова українського обрядового дискурсу в системі національної лінгвоментальності. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук за спеціальністю 10.02.01 – українська мова. – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2015.

У роботі здійснено комплексне дослідження українського обрядового дискурсу як матеріального вияву духовної культури народу. Національну картину світу описано крізь призму символічної мови обряду, основними одиницями якої є синкретичні символи (предметні, акціональні й вербальні). Символи обрядового дискурсу як культурний код проаналізовано у межах запропонованого автором нового наукового напрямку – лінгвістичної символії. У дисертації висвітлено специфічні риси обрядового дискурсу, у виразнено його зв'язок із поняттям сакральний текст, витлумачений як лінгвокультурний феномен. Розширене розуміння суті сакрального дало змогу описати сутність обрядового дискурсу на звуко-ритмічному, лексико-семантичному та синтаксичному рівнях реалізації. У роботі доведено базовий характер тріади “мова-дух-мислення” у лінгвістичній інтерпретації дійсності. З огляду на це докладно висвітлено критеріальні ознаки, актуальні шляхи семантичних презентацій та специфіку символічної мови

українського обрядового дискурсу в амплітуді її вербальних, акціональних та предметних експлікацій. У просторі символічної мови українського обрядового дискурсу виокремлено основні складники актуалізованої символіки: символіка, пов'язана із дихотомією чоловік/жінка, зокрема, символіка вогню і води; символіка життєвого шляху; рослинна символіка, у тому числі символіка зернових, каші, хлібних виробів, короваю; символіка дерев, квітів та плодів; описано символіку птахів, тварин і звірів, що уможливило виявлення концептуальних для української лінгвоментальності семантичних концентрів символічного простору, пояснення внутрішньої природи їхньої екологічної сугестогенності та окреслення подальших перспектив відповідних досліджень.

П у б л і к а ц і ї:

1. Обрядовий дискурс у системі національної лінгвоментальності: [монографія]. – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2014. – 396 с.
2. Класифікація частин мови на сучасному етапі (“Грамматика української мови” О. К. Безпояско, К. Г. Городенської, В. М. Русанівського) // Щорічні записки з українського мовознавства: зб. наук. пр. – Одеса, 1994. – Вип. 1. – С. 70–75.
3. Семантико-стилістичні модифікації міфонімів у сучасній українській літературі // Слов'янський збірник: зб. наук. пр. – Одеса: Астропринт, 1997. – С. 125–131.
4. Вживання власних імен у переносному значенні в українській та російській літературі. Порівняльний аналіз // Слов'янський збірник: зб. наук. пр. – Одеса: Астропринт, 1998. – Вип. 5. – С. 136–138.
5. Власні і загальні імена в тексті: ідентифікаційне значення // Слов'янський збірник: зб. наук. пр. – Одеса: Астропринт, 1999. – Вип. 6. – С. 131–139.
6. Про психологічну природу міфу // Слов'янський збірник: зб. наук. пр. – Одеса: Астропринт, 2000. – Вип. 7. – С. 239–248.
7. Народна міфологія і її особливий статус як одиниці соціального тезаурусу // Записки з українського мовознавства: зб. наук. пр. – Одеса: Астропринт, 2001. – Вип. 11. – С. 104–112.
8. Вірування українського народу як предмет лінгвістичного дослідження // Записки загальної лінгвістики: зб. наук. пр. – Одеса: Астропринт, 2002. – Вип. 5. – С. 101–117.
9. Загальна характеристика слов'янського міфологічного простору // Слов'янський збірник: зб. наук. пр. – Одеса: Астропринт, 2002. – Вип. 9. – С. 131–137.
10. Межличностные отношения в языковой картине мира русских и украинцев (на материале пословиц и поговорок) // Мова. – 2002. – № 7. – С. 270–274.
11. Антропоморфность растений: архетипы и символы (на материале фольклорных текстов) // Мова. – 2003. – № 8. – С. 266–271.
12. Концепт “слово” в українських та російських прислів'ях, перекладених з латини // Вісник Дніпропетровського університету. – 2003. – Вип. 9: Мовознавство. – С. 351–356.
13. Концептосфера весільних співів в українському фольклорі // Слов'янський збірник: зб. наук. пр. – Одеса: Астропринт, 2003. – Вип. 10. – С. 251–258.
14. Архетипи чоловічого і жіночого начала у весільних обрядових піснях // Записки з українського мовознавства: зб. наук. пр. – Вип. 12: “Українська ментальність: діалог світів”. – Одеса, 2003. – С. 26–35.
15. Символіка слова “калина” в мовній картині світу українців // Мова. – 2004. – № 9. – С. 215–220.
16. Термінологічна база та герменевтичний метод у дослідженнях трансформації ідеологем (“Доля” у дохристиянських віруваннях українців) // Мова і культура. – К., 2004. – Вип. 7, т. 4, ч. 1. – С. 228–235.
17. Елементи обряду ініціації в сказках А. С. Пушкина // Записки з загальної лінгвістики: зб. наук. пр. – Одеса, 2005. – Вип. 6. – С. 264–275.
18. Предметный символ “КРУГ” в свадебном обряде // Мова. – 2006. – № 11. – С. 126–132.
19. Міфологічне світосприйняття у порівнянні з сучасним світобаченням // Слов'янський збірник: зб. наук. пр. – Одеса: Астропринт, 2006. – Вип. 12. – С. 311–319.
20. До проблеми відродження духовності в Україні // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2007. – Вип. 40, ч. 1. – С. 251–258.
21. Роль и значение символа в обряде // Культура народов Причерноморья. – 2007. – № 110, т. 2. – С. 341–345.
22. До питання про нову наукову парадигму в лінгвістиці // Мова. – 2008. – № 13. – С. 10–14.
23. Слова-символи і архетипи у фольклорному тексті // Філологічні науки: зб. наук. пр. – Полтава, 2008. – Вип. 1/2 (59/60). – С. 174–181.
24. Концептуальна теорія символу: проблеми та перспективи дослідження національної символіки // Мова. – 2009. – № 14. – С. 68–73.

25. Аналіз фольклорних символів: до проблеми вибору методів // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. - 2009. - Вип. 47. - С. 125-132.

26. Вербальні та акціональні символи "вогонь" і "піч" в обряді народження дитини // Записки з українського мовознавства: зб. наук. пр. - Одеса, 2010. - Вип. 19. - С. 112-120.

27. Символіка покривання голови нареченої у весільному обряді: стнолінгвістичне дослідження // Слов'янський збірник: зб. наук. пр. - Одеса, 2011. - Вип. 14/15. - С. 421-427.

28. Специфіка обрядового тексту як об'єкта філологічних досліджень // Мова. - 2012. - № 17. - С. 206-209.

29. Єдиний семантичний простір у системі сімейних обрядів // Слов'янський збірник: зб. наук. пр. - Чернівці: "Букрек", 2012. - Вип. 16. - С. 296-309.

30. Багатозначність лексеми вода у контексті українського весільного обряду // Слов'янський збірник: зб. наук. пр. - Чернівці: "Букрек", 2014. - Вип. 18. - С. 248-256.

31. Спільне коріння символіки в українських родинних і календарних обрядах // Фольклор і сучасна культура: матеріяли III Міжнар. навуко.-практ. канф. (Мінск, 21-22 крас. 2011 г.): у 2 ч. - Мінск: Вид. центр БДУ, 2011. - Ч. 1. - С. 61-64.

32. Митологічеськата картина на света в приказки те на А. С. Пушкин и българските народни приказки // Проглас издание на филологический факултет при Великотърновския университет "Св. Кирил и Методий", 2013. - Кн. 2. - С. 163-180.

33. Семантика символу в українських фольклорних текстах // Spheres of Culture. - Lublin, 2013. - Vol. IV. - P. 33-39.

34. Символічне значення лексеми "тканина" в контексті сімейних обрядів // Studia Mythologica Slavica. - Lyublyana, 2013. - Vol. XVI. - P. 117-123.

35. Концептуальное значение инициации в русских народных сказках // Филология и человек. - Барнаул: Изд-во Алтайского государственного ун-та. - 2014. - № 4. - С. 93-101.

36. Символічне значення верби та берези в обрядовому контексті (на матеріалі українських і російських народних пісень) // Актуальні проблеми мовознавства та літературознавства: зб. наук. пр. Серія: Лінгвістика і літературознавство. - Тирасполь, 2014. - Вип. 1. - С. 478-485.

37. Мифонимы как один из источников создания образности в русском и украинском

языках (на материале публицистики) // Матеріали міжвуз. міжнар. Кирило-Мефодіївської канф. - Одеса: Астропринт, 1997. - С. 52-53.

38. Семантико-стилістичні функції міфонімів у повісті М. В. Гоголя "Вій" // Проблеми сучасного літературознавства: зб. наук. пр. - Одеса: Маяк, 1997. - Вип. 1. - С. 96-107.

39. До питання про логічну структуру міфу // Проблеми наукового літературознавства: зб. наук. пр. - Одеса: Маяк, 1999. - Вип. 5. - С. 33-40.

40. Функції міфу в мовленні (у комунікативному аспекті) // Проблеми сучасного літературознавства: зб. наук. пр. - Одеса: Маяк, 2000. - Вип. 6. - С. 51-61.

41. Деякі особливості семантичного аналізу міфів // Проблеми сучасного літературознавства: зб. наук. пр. - Одеса: Маяк, 2001. - Вип. 7. - С. 26-34.

42. Жорсткі правила міфу. Відмінності міфу, пов'язаного з народними образами, і комунікативного акту // Українська мова та література. - 2002. - № 44. - С. 15-18.

43. Архетипи і символи в поезії Василя Голобородька (за книгою "Українські птахи в українському краєвиді") // Матеріали до української етнології: зб. наук. пр. - К., 2004. - Вип. 4 (7). - С. 266-274.

44. "Потогбиччя" в уявленнях прадавніх українців // Народна творчість та етнографія. - 2005. - № 3. - С. 78-85.

45. Принципи відбору та класифікації міфів для здійснення їх лінгвістичного аналізу // Етнологія. Фольклористика: доповіді та повідомлення на V Міжнар. конгресі українців. - Чернівці-Київ: Вид-во Асоціації етнологів, 2005. - Кн. 1. - С. 368-380.

46. Место и роль символов в мифологическом сознании людей // Срібний вік: діалог культур: зб. наук. ст. за матеріалами Міжнар. наук. канф. присвяченої пам'яті проф. С. П. Ільова. - Одеса: Астропринт, 2007. - С. 561-567.

47. Символіка вогню в українському обряді народження дитини // Філологічні дослідження: зб. наук. пр. з нагоди 80-річчя чл. кор. НАН України, д-ра філол. наук, проф. Ю. О. Карпенка. - Одеса, 2009. - С. 260-266.

48. Символи рождення і смерти в "Песнях западных славян" А. С. Пушкина // Русский язык, литература, культура в школе и вузе. - 2010. - № 3. - С. 31-35.

49. Спільне коріння символіки в українських родинних і календарних обрядах // Календарна обрядовість у життєдіяльності етносу: матеріали Міжнар. наук. канф.

“Одеські етнографічні читання”. – Одеса, 2011. – С. 355–363.

50. Обрядовий гіпертекст як різновид фольклорного тексту // До Дня слов'янської писемності і культури: тези Міжнар. наук. конф. (Київ, 24–25 травня 2012 р.). – К.: НБУВ, 2012. – С. 246–248.

Вакулєнко В.Ф. Грецизми і латинізми в українських фольклорних текстах. – Руккопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.01 – українська мова. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка МОН України, Інститут філології, 2015.

Досліджено лінгвоментальний аспект грецьких і латинських запозичень в українському фольклорі. Лексичний склад мови розглянуто як вираження етнічної психіки і культури, як відображення історії народу. Проаналізовано сучасний стан студій над словами іншомовного походження в українській мові. Показано місце студій над запозиченнями з грецької та латинської мов в українському мовознавстві. Вивчено роль позамовних і мовних чинників у процесі появи іншомовних слів грецького і латинського походження в українських фольклорних текстах. З'ясовано відносно хронологію і шляхи появи грецьких і латинських запозичень в українських фольклорних текстах. Головна проблема дослідження – асоціативний план греко-латинізмів в українських фольклорних текстах і їхнє місце в українській концептуальній картині світу. Виділено ядерні, насколядерні і периферійні запозичення з грецької і латинської мов на основі лексичної парадигматики і позамовних асоціацій зі словом з погляду їхньої важливості для концептуальної картини світу українців. З'ясовано, які греко-латинізми представлені в усіх жанрах, а які притаманні лише одному. Здійснено лексико-семантичну класифікацію грецьких і латинських слів в українських фольклорних текстах. Грунтуючись на даних асоціативного експерименту, описано сприйняття досліджуваних грецьких і латинських слів носіями української мови на сучасному етапі. Здійснено спробу дослідити перегрупування концептів порівняно з епохою усного побутування фольклорних текстів і сучасністю, показавши тим динамічність лексичної системи, варіативність концептуальної системи і їхню взаємозалежність.

Публікації:

1. Давньогрецькі запозичення як знаки української культури // Наукові записки. Серія “Філологічна” [ред. М. Л. Гнатюк та ін.]. – Остріг: Видавництво Нац. ун-ту “Острозька академія”. – 2010. – Вип. 13. – С. 83–90.

2. Слова-концепти давньогрецького походження в українських замовляннях // Дослідження з лексикології і граматики української мови: [зб. наук. праць / відп. ред. А. М. Поповський]. – Дніпропетровськ: Літограф, 2010. – Вип. 9. – С. 17–25.

3. Грецькі й латинські слова в концептосфері українських казок // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. – 2011. – № 2. – Ч. 2. – С. 47–52.

4. Слова-символи в мові українського фольклору: асоціативний план (на матеріалі текстів українських балад) // Дослідження з лексикології і граматики української мови: зб. наук. пр. [за ред. проф. А. М. Поповського]. – Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетровського нац. ун-ту, 2011. – Вип. 10. – С. 50–58.

5. Грецькі запозичення в системі язичницького молитвослову (на матеріалі українських замовлянь) // Українське мовознавство. Міжвідомчий науковий збірник [за ред. А. К. Мойсієнка]. – К.: Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2011. – Вип. 41/1. – С. 25–27.

6. Антропоніми грецького і латинського походження в міфологічній картині світу українців (на матеріалі чарівних казок) // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград: Редакційно-видавничий відділ Кіровоградського державного педагогічного ун-ту ім. В. Винниченка, 2011. – Вип. 100. – С. 19–23.

7. Лексична парадигматика слів-номенів грецького і латинського походження в текстах українських героїко-фантастичних казок // Збірник наукових праць Національного науково-дослідного інституту українознавства та всесвітньої історії [за ред. П. П. Кононенка]. – К.: Рада, 2011. – Т. XXVIII. – С. 178–186.

8. Слова грецького і латинського походження на позначення предметів побуту, архітектури і природи // Семантика мови і тексту [за ред. В. П. Кононенка]. – Івано-Франківськ, 2012. – С. 24–26.

9. Грецизми і латинізми на позначення рослин у текстах українського фольклору (на матеріалі українських балад про родинні стосунки) // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – Вип. 56. – Ч. 1. – С. 39–47.

10. Ранні книжні греко-латинізми у структурі українських фольклорних текстів (на матеріалі чарівних казок, балад і замовлянь) // Українське мовознавство: Міжвідомчий науковий збірник [за ред. А. К. Мойсієнка] – К.: Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2012. – Вип. 42/1. – С. 54-58.

11. Концепт ДЕРЕВО в мовній моделі світу українців // Наукові праці: науково-методичний журнал. – Миколаїв: Вид-во Чорноморського державного університету ім. Петра Могили, 2011. – Вип. 136. – Т. 148: Філологія. Мовознавство. – С. 13-17.

12. Еволюція семантики слова-імені концепту ДУБ // Мовознавчий вісник: зб. наук. праць. – Черкаси: Черкаський нац. університет ім. Б. Хмельницького. – 2010. – Вип. 10. – С. 126-130.

13. Greek and Latin loan words in Ukrainian folklore genres // Etudes Ukrainiennes de philologie. – Paris: Editions Institut Culturel de Solenzara, 2012. – P. 24-35.

14. Les emprunts grecs et latins dans les contes, les ballades et les formules magiques ukrainiens // Etudes Ukrainiennes transdisciplinaires. – Editions Institut Culturel de Solenzara, Academie des Sciences de l'Enseignement Superieur d'Ukraine, Conseil des Jeunes Cherchers, 2012. – P. 34-46.

15. Quelques remarques sur le rudiments du culte indoeuropeen du Cheval dans la langue des conies merveilleux ukrainiens // Etudes Ukrainiennes transdisciplinaires. – Editions Institut Culturel de Solenzara, Academie des Sciences de l'Enseignement Superieur d'Ukraine, Conseil des Jeunes Cherchers, 2012. – P. 47-54.

16. Some notes upon the Greek loan word рльнзфпг adoption in the Ukrainian folk texts and dialects // Celestial symbols in Indo-European Mythologies (Slavic and Celtic Traditions). – Bruxelles, L'esprit des aigles, 2012. – P. 163-164.

17. Грецизми і латинізми в українських фольклорних текстах: основні результати дослідження // Мова та історія. – 2014-2015. – Вип. 361. – С. 19-47.

18. Greek and Latin loan words in the Ukrainian language mentality and the language of Ukrainian folklore // Ukrainian and Balkan Interdisciplinary Studies. – София: Издателска къща Богиана, 2013. – P. 103-131.

19. Грецькі і латинські запозичення в українських фольклорних текстах. – К.; Умань: ФОП Жовтий О.О., 2014. – 541 с.

20. Мова українського фольклору: грецизми і латинізми. – К.; Умань: ПП Жовтий, 2012. – 330 с.

21. Запозичення з грецької і латинської мов у мовній картині світу українців. – К.; Умань: ПП Жовтий, 2010. – 76 с.

22. КОМИН і МЛИН як константи української культури (на матеріалі текстів українських героїко-фантастичних казок і паремій) // Мова та історія. – 2010. – Вип. 142. – С. 4-15.

23. Лексична парадигматика грецьких і латинських запозичень у мові українського фольклору // Мова та історія. – 2010. – Вип. 137. – С. 4-36.

24. Лексична парадигматика давнього запозичення з грецької мови КРИНИЦЯ в текстах українських героїко-фантастичних казок // Мова та історія. – 2010. – Вип. 140. – С. 57-68.

25. Лексична парадигматика номенів грецького і латинського походження на позначення міфічних істот в українських героїко-фантастичних казках // Мова та історія. – 2010. – Вип. 143. – С. 4-17.

26. Лексична парадигматика низькочастотних номенів грецького й латинського походження в українських чарівних казках і пареміях // Мова та історія. – 2010. – Вип. 150. – С. 11-25.

27. Лексична парадигматика номенів грецького і латинського походження на позначення неголовних героїв української героїко-фантастичної казки // Мова та історія. – 2010. – Вип. 152. – С. 11-16.

28. Макроконцепт ЦАР у мові українського фольклору // Мова та історія. – 2010. – Вип. 151. – С. 4-14.

29. Парадигматика номенів концептів КАРЕТА, ПАЛАТИ і ПАЛАЦ у текстах українських героїко-фантастичних казок // Мова та історія. – 2010. – Вип. 151. – С. 18-27.

30. Тезаурусні функції асимволічних слів і слів на позначення магічних речей грецького і латинського походження в текстах українських чарівних казок // Мова та історія. – 2010. – Вип. 154. – С. 15-27.

31. Лексична парадигматика і синтагматика запозичень із грецької і латинської мов у текстах українських балад // Мова та історія. – 2011. – Вип. 157. – С. 6-16.

32. Ключові слова грецького і латинського походження в мовній картині світу українців: попередні підсумки дослідження // Мова та історія. – 2011. – Вип. 158. – С. 21-28.

33. Грецькі і латинські запозичення в асоціативних формулах українських балад // Мова та історія. – 2011. – Вип. 161. – 2011. – С. 31-51.

34. Грецизми і латинізми як складники текстових універсалій фольклору (на мате-

ріалі українських балад про родинні стосунки) // Мова та історія. – 2011. – Вип. 164. – С. 14-28.

35. Грецизми і латинізми в ономастичному просторі українських народних балад // Мова та історія. – 2011. – Вип. 165. – С. 4-21.

36. Етноміфологеми християнського походження, позначені запозиченнями з грецької та латинської мов, у картині світу українців // Мова та історія. – 2011. – Вип. 171. – С. 16-28.

37. Найбільш уживані грецькі і латинські слова в мові українського фольклору // Мова та історія. – 2011. – Вип. 168. – С. 18-37.

38. Грецизми і латинізми як складники терміносистем і наукової картини світу // Збірник наукових праць учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції “Фахова мова як динамічний функційний різновид загальнонародної української мови” (м. Луганськ, 26-27 травня 2011 р.) – Луганськ: Резніков В. С., 2011. – С. 21-30.

39. Рецепція християнської ідеології слов'янським язичництвом // Мова та історія. – 2011. – Вип. 178. – С. 11-24.

40. Лексичні запозичення в пізнавально-аперцепційній системі людини // Мова та історія. – 2011. – Вип. 186. – С. 39-49.

41. Запозичення з грецької і латинської мов у мові української народної творчості (матеріали до бібліографії) // Мова та історія. – 2011. – Вип. 200. – С. 73-122.

42. Міфологічна картина світу українців в аспекті лексичних запозичень // Мова та історія. – 2012. – Вип. 201. – С. 34-46.

43. Грецькі і латинські запозичення як чільні міфологеми в мові українського фольклору // Мова та історія. – 2012. – Вип. 202. – С. 25-41.

44. Чільний інтержанровий етноконцепт грецького походження КРИНИЦЯ в мові українського фольклору // Мова та історія. – 2012. – Вип. 203. – С. 18-29.

45. Етноконцепти КОМОРА і МЛИН у мовній картині світу українців (на матеріалі чарівних казок, балад і замовлянь) // Мова та історія. – 2012. – Вип. 204. – С. 51-62.

46. Жанрово специфічні етноконцепти грецького і латинського походження в текстах українського фольклору // Мова та історія. – 2012. – Вип. 205. – С. 40-51.

47. Грецизми і латинізми на позначення чарівних істот, речей і героїв в українській героїко-фантастичній казці // Мова та історія. – 2012. – Вип. 206. – С. 14-25.

48. Грецькі і латинські запозичення як вербалізатори ключових концептів україн-

ської ментальності // Мова та історія. – 2012. – Вип. 207. – С. 14-27.

49. Грецькі запозичення як засіб підсилення апотропейної функції текстів українських замовлянь // Мова та історія. – 2012. – Вип. 208. – С. 20-32.

50. Грецькі й латинські запозичення в мові української народної творчості: частотні показники вживання лексем відповідно до жанрів // Мова та історія. – 2012. – Вип. 219. – С. 15-17.

51. Асоціативний словник дописемних запозичень з грецької і латинської мов в українському фольклорі // Мова та історія. – 2012. – Вип. 225. – С. 90-98.

52. Абетковий покажчик греко-латинських запозичень в українській мові за фольклорними жанрами // Мова та історія. – 2013. – Вип. 227. – С. 52-57.

53. Греко-латинізми ядерної, при ядерної та периферійної зон в українській міфологічній системі. Жанрово-специфічні етноконцепти греко-латинського походження // Мова та історія. – 2013. – Вип. 228. – С. 50-53.

54. Семантичне пристосування греко-латинізмів в українських фольклорних текстах // Мова та історія. – 2013. – Вип. 235. – С. 150-163.

55. Сприйняття грецьких і латинських запозичень українських фольклорних текстів // Мова та історія. – 2014. – Вип. 280. – С. 12-24.

Черевченко В. В. Вербальні знаки етнокультури в українському дитячому фольклорі. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.01 – українська мова. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2015.

Матеріал українського дитячого фольклору ілюструє особливий підхід до сфери впливу на дитину посередництвом мовних засобів. У цьому контексті особливу увагу звертають на такі важливі чинники виховання, як рідна мова, материнська мова, народні звичаї, пізнання довкілля. Слово при цьому є основним інструментом виховання. Виховання дитини у духовний світ, традиційне життя та культуру народу починається через ліричні пісенні твори – колискові пісні. Спостереження над їх змістом, формою дозволяють помітити спільність колісанок із замовляннями, вищем, породженим особливостями світосприймання наших далеких предків. Серед них чимало назв на позна-

чення помешкань, засобів виробництва, одягу, продуктів харчування, прикрас тощо. У системі дитячого фольклорного мовлення одне з чільних місць посідають календарно-обрядові пісні, які виконувалися переважно у періоди ритуальних дійств. Серед них колядки, щедрівки, посівальні, водохресні пісні, веснянки, гаївки, які належать до найдавніших фольклорних жанрів. Ці величальні пісні співали на честь створення світу, на вшанування його вирішальних сил – Сонця, Місяця, зрок, води і символізували народження нового господарського року.

П у б л і к а ц і ї:

1. Етносимволіка змісту і форми української народної казки (на прикладі орнітологічної лексики) // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство): У 4 ч. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. – Вип. 81 (2). – С. 221–226.

2. Фольклорна конотація мовних одиниць у лінгвопоетиці київських неокласиків (на прикладі флороназв) / Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Філологічні науки. – Кам'янець-Подільський: П. П. Буйницький О. Б., 2009. – Вип. 19. – С. 178–180.

3. Діалектні риси в дитячих фольклорних текстах (на матеріалі української народної казки) // Мовознавчий вісник: зб. наук. пр. / відп. ред. Г. І. Мартинова. – Черкаси, 2011. – Вип. 12–13. – С. 244–248.

4. Особливості моделювання етнокультурних знаків в українських дитячих обрядових піснях // Наукові записки. Серія "Філологічна". – Острог: Видавництво Національного університету "Острозька академія", 2013. – Вип. 40. – С. 114–118.

5. Етносимволіка українського дитячого календарно-обрядового фольклору // Українське мовознавство: Міжвідомчий науковий збірник. – Харків: "Цифра Прінт", 2013. – Вип. 43/1. – С. 170–176.

6. Изучение детского фольклора: лингвософские аспекты проблемы // Балтийский гуманитарный журнал. – 2013. – № 2 (3). – С. 38–40.

7. Особливості найменувань українських страв і продуктів харчування у дитячому фольклорі (на прикладі коліскових пісень та забавлянок) // Семантика мови і тексту: матеріали ІХ Міжнародної конференції. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2006. – С. 201–204.

8. Образно-символічний простір українських коліскових пісень // Актуальні проблеми філології та перекладознавства: Збірник наукових праць / Ред. кол.: В. В. Ле-

вицький, Л. І. Белехова та ін. – Хмельницький: ХНУ, 2007. – Ч. II: Вип. 3. – С. 282–286.

9. Концептуально-мовне тло українських коліскових пісень // Філологія. Суспільствознавство. Методика: збірник наукових праць бакалаврів, студентів і магістрантів. – Умань: РВЦ "Софія", 2007. – С. 64–66.

10. Образ коліски в етносвідомості українців // Збірник наукових праць студентів Інституту філології та суспільствознавства. – Умань: РВЦ "Софія", 2008. – С. 81–83.

11. Структурування народнопоетичної картини світу української коліскової пісні // Актуальні проблеми лінгвістики і лінгводидактики: Збірник наукових праць студентів, магістрантів, викладачів. – Умань: РВЦ "Софія", 2008. – Вип. 3. – С. 59–61.

12. Міфологічні витoki української народної чарівної казки // Актуальні проблеми філології та перекладознавства: збірник наукових праць / Ред. кол.: В. В. Левицький, В. В. Козловський та ін. – Хмельницький: ХНУ, 2009. – Вип. 4. – С. 236–240.

13. Вербальна символіка українських казок про тварин / Семантика мови і тексту: матеріали Х Міжнародної конференції. – Івано-Франківськ: Видавець Третяк І. Я., 2009. – С. 370–373.

14. Зоолексика як компонент творення мовної картини світу українців // Ономазіологія, мотивологія: сучасні парадигми дослідження: матеріали Всеукраїнського науково-методичного Інтернет-семінару (24–25 березня 2011 року). – Умань, 2011. – С. 82–85.

15. Лінгводидактичні засади української дитячої коліскової пісні // Актуальні проблеми прикладної лінгвістики: матеріали Міжнародної Інтернет-конференції (23–24 червня 2011 року). – Умань, 2011. – С. 91–94.

16. Коліскова пісня як специфічніший акт комунікації // Семантика мови і тексту: матеріали ХІ Міжнародної наукової конференції (26–28 вересня 2012 р.). – Івано-Франківськ, 2012. – С. 662–664.

17. Етнокультурний контекст українського дитячого фольклору // Славянские народы и их культуры: традиция и современность: сб. науч. статей / редкол.: В. И. Коваль (отв. ред.) и др.; М-во образования РБ, Гомельский гос. ун-т им. Ф. Скорины. – Гомель: ГГУ им. Ф. Скорины, 2013. – С. 289–291.

Кожолянко О. Г. Календарні свята та обряди українців Буковини: семантика і символіка. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук за спеціальністю

07.00.05 – етнологія. – Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Інститут народознавства НАН України. – Львів, 2015.

У дисертації на основі архівних, музейних і польових матеріалів здійснено комплексне дослідження календарної обрядовості та звичаєвості українців Буковини в умовах становлення української національної ідеї другої половини XIX ст. та початку XXI ст., коли відзначено реформування та трансформація календарної обрядовості в умовах європейського культурного простору. Зокрема, досліджено обрядовість передріздвяного періоду, а саме: свята і обряди українців Буковини від Поминальної суботи, через свято Калити-Андрія, Катерини, Наума, Михайла, Миколая і до передріздвяної Віллі. Об'єктом дослідження стала Свята вечеря, колядування і різдвяні рядження. Звернуто увагу на те, що українці Буковини колядували окремо господарю, господині, хлопцеві, дівчині, були колядки філософсько-світотворчі, богогласники та ін. Окремо у роботі розглянуто зустріч Нового року, новорічні шедрування і ворожіння. Багато уваги приділено новорічній Маланці, її кореням і сучасним проявам. Розкрито особливості проведення Водосвячення українцями Буковини, зокрема Голодної куті, освячення води та її надзвичайні властивості. Досліджено рубіжний період народного календаря, а саме весняну календарну обрядовість. Простежено коріння Вербної неділі у великодній календарній обрядовості, розглянуто буковинське писанкарство, свято Юрія і весняне свято хижих звірів. У дисертації досліджено також літньо-осінні свята і обряди українців Буковини: Зелені свята, свято Купала, пошанування роду, початку жнив і обжинків, квітів і садових культур, вересневі язичницькі свята та ін. Простежено синкретизм християнства і язичництва у святах та обрядах. У дисертації показано семантику і символіку календарної обрядовості українців. Вивчено взаємовпливи у календарній обрядовості українців, молдован і румунів. Охарактеризовано сучасний стан відзначення календарних свят і обрядів на Буковині.

П у б л і к а ц і ї:

1. Календарні свята та обряди українців Буковини: семантика і символіка. – Чернівці: Друк Арт, 2014. – 608 с.

2. Етнографічні музеї Буковини. – Чернівці: Друк Арт, 2014. – 280 с.

3. Календарні зимові свята в етнологічних дослідженнях // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Чернівці: Прут, 2005. – Т. 1 (19). – С. 53–61.

4. Зимова календарна обрядовість гуцулів // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Чернівці: Прут, 2005. – Т. 2 (20). – С. 84–88.

5. Буковинська Маланка: Народна традиція відзначення Нового року в селі Топорівці на Буковині // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Чернівці: Прут, 2005. – Т. 2 (20). – С. 134–141.

6. Рубіжні свята зими-весни: рідновірська і християнська традиція // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Чернівці: Прут, 2006. – Т. 1 (21). – С. 128–136.

7. Свічка у календарних обрядах буковинців // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Т. 1 (23). – Чернівці: Прут, 2007. – С. 110–118.

8. Хліб у святкових обрядах зимового календарного циклу // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: Збірник наукових праць. – Чернівці: Прут, 2008. – Т. 1 (25). – С. 190–196.

9. Символіка купальського вогню: на матеріалах Поділля і буковинського Подністров'я // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Чернівці: Зелена Буковина, 2009. – Т. 1 (27). – С. 190–201.

10. Світогляд українців Буковини дохристиянського часу через призму усної народної творчості // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Т. 2 (28). – Чернівці: Прут, 2009. – С. 120–124.

11. Дослідження етнополітичних процесів в Україні // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Чернівці: Прут, 2009. – Т. 2 (28). – С. 245–252.

12. Особливості проведення регіональних етнографічних експедицій (на прикладі Гуцульщини) // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Чернівці: Прут, 2010. – Т. 1 (29). – С. 293–302.

13. Новорічний обрядовий карнавал румунів Буковини – “Маланка” // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Т. 2 (30). – Чернівці-Вижниця: Черемош, 2010. – С. 195–206.

14. Магія тварин в зимовій обрядовості українців Буковини // Актуальні проблеми історії, археології та етнології. – Одеса, 2010. – С. 61–63.

15. Вивчення, збереження і використання пам'яток культурної спадщини у вищих навчальних закладах // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Т. 2 (30). – Чернівці-Вижниця: Черемош, 2010. – С. 298–301.

16. Відродження української рідної віри у 60–90-х рр. XX ст. // Науковий щорічник “Історія релігій в Україні”. – Кн. 1. Інститут релігієзнавства. Інститут української археології та джерелознавства НАН України. – Львів: Логос, 2010. – С. 460–466.

17. Исследование этнополитических процессов в Украине // Revista de Etnologie si Culturologie. AN Moldova. Vol. VII. – 2010. – С. 113–115.

18. Громадсько-сімейні відносини сільського населення Буковини у II тис. // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Т. 1 (31). – Чернівці: Прут, 2011. – С. 231–237.

19. Християнські та народні різдвяні театралізовані вистави українців Буковини кінця XIX – поч. XX ст. // Історія релігій в Україні. Науковий щорічник. 2011 рік. – Кн. II. Інститут релігієзнавства. Інститут української археології та джерелознавства НАН України. – Львів: Логос, 2011. – С. 403–412.

20. Дослідження етнополітичних процесів: русини, руснаки, українці // Народна творчість та етнографія. ІМФЕ НАН України. – К., 2011. – № 1. – С. 126–130.

21. Зимові обрядові пісні українців Буковини // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Т. 2 (32). – Чернівці: Прут, 2011. – С. 149–156.

22. Свеча в зимних и весенних календарных праздниках украинцев // Праздники и обряды как феномен этнической культуры. – СПб: ИПЦ СПГУТД, 2011. – С. 261–266.

23. Різдвяна обрядовість українців Буковини. Свята вечерея // Науковий вісник Чернівецького національного університету. Історія. Політичні науки. Міжнародні відносини. – Чернівці: Чернівецький університет, 2012. – Вип. 590–591. – С. 194–201.

24. Степан Килимник – дослідник зимових свят та обрядів українців // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Чер-

нівці-Вижниця: Черемош, 2012. – Т. 1 (33). – С. 157–164.

25. Релігійний світогляд українців від Київської Русі: плюралізм ідеології християнства та язичництва // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Чернівці-Вижниця: Черемош, 2012. – Т. 2 (34). – С. 150–158.

26. Календарні зимові свята та обряди українців Буковини у етнологічних дослідженнях другої половини XIX ст. // Історія релігій в Україні: науковий щорічник. Інститут релігієзнавства. Інститут української археології та джерелознавства НАН України. – Львів: Логос, 2012. – Кн. 1. Ч. 1. Історія. – С. 61–67.

27. Християнізація України періоду розвиненого середньовіччя (часів Київської Русі) // Галичина. Науковий і культурно-просвітний краєзнавчий часопис. – 2012. – Ч. 20–21. – С. 36–47.

28. Обжинки на Буковині і Волині: обрядова та фольклорна традиція // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Т. 1 (35). – Чернівці: Прут, 2013. – С. 203–209.

29. Народные театральные выступления в городах Черновицкой области Украины (историко-этнографический аспект) // Sventes siuolaikiniame mieste. Festivals in the moderu city. Lietuvos edukologijos uniresitetas. – Vilnius: Edukologija, 2013. – P. 173–178.

30. Буковинська Маланка-переберія: обрядовість та символіка // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: Збірник наукових праць. – Т. 1 (35). – Чернівці: Прут, 2013. – С. 157–169.

31. Любовно-шлюбна магія дівочих ворожін передріздвяного календарного циклу в українців і молдован Буковини // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: Збірник наукових праць. – Т. 2 (36). – Чернівці: Друк Арт, 2013. – С. 204–213.

32. Новогодний карнавал молдаван и румын Буковины (Черновицкой области Украины): Маланка // Revista de Etnologie si Culturologie Academia de Stiinta a Moldovei. – V. XIII-XIV. – Chisinau, 2013. – P. 210–213.

33. Зимові календарні землеробські звичаї і обряди в українців, молдован і румунів Буковини // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Т. 1 (37). – Чернівці: Букрек, 2014. – С. 289–304.

34. Легенди і обряди початку березня у румунів // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збір-

ник наукових праць. – Т. 1 (37). – Чернівці: Букрек, 2014. – С. 305–307.

35. Збереження язичницького світогляду в українців-гуцулів у кінці ХХ – на початку ХХІ ст. // Науковий збірник “Українська професійна та етнокультурна традиція: нові ракурси дослідження, інтеграція у світовий цивілізаційний простір”. – К.: ІМФЕ НАН України, 2013. – С. 212–219.

36. Зелені свята і Трійця на Буковині: історико-етнологічна характеристика // Науковий вісник Чернівецького національного університету. Випуск 684-685: Історія. Політичні науки. Міжнародні відносини. – Чернівці, 2014. – С. 156–164.

37. Різдво та Новий рік у дослідженнях Юрія Федьковича // Карпати: людина, етнос, цивілізація. – Івано-Франківськ: Плай, 2014. – Вип. 5. – С. 301–308.

38. Кожолянко А. Синкретизм язичества и православия в календарной обрядности буковинцев // Історія релігії в Україні. Інститут релігієзнавства Інституту філософії ім. Гр. Сковороди НАН України, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України. – Львів: Логос, 2014. – С. 25–43.

39. Пица в семейной обрядности украинцев Буковины // Revista de Etnologie si Culturologie Academia de Stiinte a Moldovei. AN Moldova. – Т. XVI. – Chisinau, 2014. – P. 45–50.

40. Буковинські великодні писанки: язичницька традиція // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: збірник наукових праць. – Чернівці: Букрек, 2014. – Т. 2 (38). – С. 113–124.

41. Етнографічні музеї західноукраїнського регіону кінця ХІХ – початку ХХ ст. як центри українознавства // Українська освіта у світовому часопросторі: матеріали Третього міжнародного конгресу (м. Київ, 21–22 жовтня 2009 р.). – К.: Українське агентство інформації та друку “Рада”, 2009. – Кн. 1. – С. 179–180.

42. Календарна обрядовість українців у дослідженнях українсько-канадського етнографа Степана Килимника // Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті: збірник матеріалів. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. – С. 443–446.

43. Р.Ф. Кайндль про релігійні вірування і релігійну ситуацію на Буковині у 18–19 ст. // Наука і освіта: крок у майбутнє: матеріали VI-ої міжнародної наукової конференції “Кайндлівські читання”. – Чернівці, 2011. – С. 233–237.

44. Їжа українського населення Буковини у сімейній та календарній обрядовості // Календарна обрядовість у життєдіяльності етносу: збірник наукових праць. – Одеса, 2011. – С. 166–175.

45. Роль хліба у похоронній обрядовості українців західноукраїнського регіону // Одиссос. Актуальні проблеми історії, археології та етнології: Науковий збірник. – Одеса, 2011. – С. 55–57.

46. Народні звичаї та обряди українців у дослідженнях етнографа української діаспори у Канаді Степана Килимника // Традиційна культура діаспори: Збірка наукових праць; Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Одеські етнографічні читання”. – Одеса, 2012. – С. 195–202.

47. Духовний світ українців від часів введення християнства // Локальна та регіональна специфіка традиційної культури: збірка наукових праць; матеріали Міжнародної наукової конференції “Одеські читання”. – Одеса: КП ОМД, 2013. – С. 245–250.

48. Використання води у купальській обрядовості українців Поділля і Буковини // Одиссос. Актуальні проблеми історії, археології та етнології: науковий збірник. – Одеса, 2013. – С. 60–66.

49. Внесок етнографів української діаспори 50–80-х рр. ХХ ст. у дослідження святкової обрядовості українців (О. Воропай, С. Килимник) // Світове українство як чинник утвердження держави України у міжнародній спільноті “...землякам моїм в Україні і не в Україні...”: збірник матеріалів Четвертої Міжнародної науково-практичної конференції (у рамках ІV Міжнародного конгресу світового українства). – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – С. 203–208.

50. Звичаєве право українців Буковини у ХІХ – першій половині ХХ ст. // Етнічна культура в глобалізованому світі: збірка наукових праць Першої міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, присвяченої 20-річчю кафедри археології та етнології України Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. – Одеса: Освіта України, 2013. – С. 85–91.

51. Основи календарної обрядовості українців // Матеріали ХІІІ науково-практичної конференції. – К.: ВНЗ “Національна академія управління”, 2013. – С. 185–192.

52. Купальська обрядовість українців у історико-етнологічних публікаціях ХІХ – початку ХХ ст. // Одиссос. Актуальні проблеми історії, археології та етнології. Матеріали

V Міжнародної конференції "Одеські читання-2013". - Одеса, 2014. - С. 43-46.

53. Ethnic Processes in Bukovina in XXI Century (The Problem in Ethnonyms "Ukrainian", "Rusyn") // Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. - Чернівці: БДМУ, 2014. - № 1. - С. 25-30.

54. Дослідження української писанки у XIX ст. // Збірник НЕСТ. - Одеса, 2014. - С. 115-120.

55. Етнографічно-фольклорні матеріали етнографічної експедиції Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича кінця XX - початку XXI ст. // Одеські етнографічні читання. Етнокультура порубіжжя: локально-територіальні особливості: збірка наукових праць. - Одеса, 2014. - С. 178-186.

56. Буковинські великодні писанки. Історія і сучасність // Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. - Чернівці: БДМУ, 2014. - № 2. - С. 21-25.

57. Весняна календарна народна обрядовість у контексті народної медицини українців, молдован і румунів Буковини // Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. - Чернівці: БДМУ, 2014. - № 3. - С. 7-14.

58. Народна сімейна і календарна обрядовість українців у національно-патріотичному вихованні другого десятиліття XXI століття // Сучасна політична нація: духовно-моральні, культурно-етичні та соціально-економічні засади розвитку: матеріали XIV науково-практичної конференції. - К.: ВНЗ "Національна академія управління", 2014. - С. 135-141.

59. Етнологічні експедиції та студентська етнографічна практика: навчальний посібник. - Чернівці-Вижниця: Черемош, 2010. - 324 с.

Біляковський П. В. Традиційна метеорологія українців Карпат. - Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.05 - етнологія. - Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Інститут народознавства НАН України. - Львів, 2015.

У дисертації здійснено комплексне дослідження традиційних метеорологічних знань та вірувань українців Карпат. У науковий обіг введено новий фактографічний матеріал, виявлений під час польових етнографічних досліджень. Визначено ло-

кальну специфіку народних методів прогнозування погоди. З'ясовано роль та впливи видань XVIII-XIX ст. на традиційні методи метеопрогнозування. Удосконалено методику аналізу локальних проявів прикмет, обрядодій, заборон і приписів. Визначено засади формування основних календарних прикмет. Простежено еволюцію та видозміну метеорологічних повір'їв, зокрема системи ритуальних заборон. Виявлено та окреслено ареали побутування окремих явищ духовної культури українців Карпат. Визначено шляхи формування окремих обрядів забезпечення сприятливої погоди.

П у б л і к а ц і ї:

1. Причини виникнення посухи в народних уявленнях волинян (на матеріалах польових досліджень 2005-2008 рр.) // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. - Рівне: РДГУ, 2011. - Вип. 22. - С. 259-262.

2. "Бий, дзвоне, бий, змару розбий!". Використання церковних дзвонів в ритуальних практиках відвернення градів у змари в українців Карпат // Сборник научных трудов SWorld. - Одесса: Куприенко, 2013. - Вип. 2. - Т. 34. - С. 80-88.

3. Замочування хрестів у ритуальних практиках викликання дощу (за польовими матеріалами з Українських Карпат) // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: зб. наук, праць: Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. - Рівне: О. Зень, 2014. - Вип. 25. - С. 180-183.

4. Самобутність народних методів метеопрогнозування. Специфіка локальних прикмет українців Карпат // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. - Київ: Вид-во "Гілея", 2015. - Вип. 93. - С. 20-25.

5. Народні уявлення про вплив метеорологічних явищ на родинне та громадське життя (за матеріалами з Українських Карпат) // Народознавчі зошити. - 2015. - Вип. 2. - С. 396-401.

6. Різдвяно-стрітенський цикл погодних передбачень в народному календарі українців Карпат // Народознавчі зошити. - 2012. - Вип. 4. - С. 634-642.

7. Викликання дощу у волинян (за матеріалами польових етнографічних експедицій) // Україна в етнокультурному вимірі століть: збірник наукових праць. - Київ: Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, 2012. - С. 434-443.

8. Церковні дзвони як засіб для відвернення градової хмари в українців Карпат // Молодь і ринок: щомісячний науково-педагогічний журнал. – 2012. – Вип. 8. – С. 156-160.

9. Причини посухи в традиційній обрядовості українців Карпат // Народознавчі зошити. – 2013. – Вип. 4. – С. 629-634.

10. “Якщо ви женитесь, а дощі дуже йдуть...”: способи забезпечення хорошої погоди в метеорологічній магії українців Карпат // Народознавчі зошити. – 2014. – Вип. 1. – С. 67-73.

Владимирова А.Л. Естетичне виховання учнів засобами національного пісенного фольклору в навчально-виховному процесі початкової школи. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.07 – теорія та методика виховання. – Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, МОН України. – Харків, 2015.

Дисертація є теоретико-експериментальним дослідженням проблеми естетичного виховання учнів засобами національного пісенного фольклору в навчально-виховному процесі початкової школи. На підставі аналізу наукової літератури з'ясовано суть естетичного виховання засобами національного пісенного фольклору як соціально-історичної, культурологічної та педагогічної проблеми. Науково обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови естетичного виховання учнів засобами національного пісенного фольклору у навчально-виховному процесі початкової школи, що передбачають спрямування естетичного виховання учнів засобами національного пісенного фольклору; розробку та впровадження програми естетичного виховання учнів 1-4 класів засобами національного пісенного фольклору “Музична фольк-світлина”, ознайомлення молодших школярів із багатоаспектним змістом національного пісенного фольклору на матеріалі інформаційно-тематичних блоків; розвиток музично-естетичної активності учнів засобами національного пісенного фольклору у процесі навчальних занять із музичного мистецтва та позакласної виховної роботи.

П у б л і к а ц і ї:

1. Практикум з курсу “Основи музичного виховання з методикою викладання”: Для студентів спеціальності 6.010100 “Початкове навчання” денної, заочної та екстернатної форм навчання. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2006. – 132 с.

2. “Перлинки-звідусільки” // Естетичне виховання дітей засобами національного пісенного фольклору: навчально-методичний посібник. – Херсон: Грінь Д.С., 2013. – 136 с.

3. Закликання весни (сценарій фольклорної композиції) // Початкова школа: щомісячний науково-методичний журнал № 4 (334) квітень. – К.: 1997. – С. 60-61.

4. Уроки музики засобами народознавства як чинник розвитку творчих здібностей молодших школярів // Педагогічні науки: зб. наук. праць; ред. Барбіна Є. С. – Херсон: Айлант, 2000. – Вип. XVI. – С. 220-225.

5. Взаємодія вчителя і учнів у музично-освітньому процесі // Педагогічні науки: зб. наук. праць; ред. Барбіна Є. С. – Херсон: Айлант, 2001. – Вип. XX. – Ч. I. – С. 111-114.

6. Переплетіння різних видів мистецтва на уроках музики // Педагогічні науки: зб. наук. праць; ред. Барбіна Є. С. – Херсон: Айлант, 2001. – Вип. XX. – Ч. II. – С. 53-55.

7. Метод моделювання художньо-творчого процесу на уроках музики // Педагогічні науки: зб. наук. праць; ред. Барбіна Є. С. – Херсон: Айлант, 2001. – Вип. XXV. – С. 62-66.

8. Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках музики // Педагогічні науки: зб. наук. праць; ред. Барбіна Є. С. – Херсон: Айлант, 2002. – Вип. XXVI. – С. 252-257.

9. Подих рідної землі (театралізована музично-хореографічна композиція) // Початкова школа: щомісячний наук.-метод. журнал. – № 3 (393). березень. – К., 2002. – С. 35-37.

10. Виховна роль національного пісенного фольклору в початковій школі // Вісник Київського міжнародного університету. Серія: “Педагогічні науки”. – Вип. 9. – К.: КиМУ, 2006. – С. 23-34.

11. Формування творчого мислення дітей засобами музичної казки // Педагогічні науки: зб. наук. праць; ред. Барбіна Є. С. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2006. – Вип. XXXII. – С. 173-177.

12. Пісенний фольклор – один із діючих засобів виховання естетичної самосвідомості // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. – № 22. – Умань: РВЦ “Софія”, 2007. – С. 154-159.

13. Інтонація і виразність у співі на основі народної пісні // Початкова школа: щомісячний науково-методичний журнал. – № 3 (453). Березень. – К., 2007. – С. 39-40.

14. Дитячий пісенний фольклор пестування як засіб естетичного виховання молодших школярів // Педагогічні науки: зб. наук. праць; ред. Барбіна Є. С. – Вип. L. – Ч. 1. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2008. – С. 319-324.

15. Сучасні типологічні територіальні ознаки існування національного пісенного фольклору // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова: зб. наук, праць; гол. ред. Андрущенко В. П. - К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. - Вип. 15. - С. 28-33.

16. Актуальність проблем естетичного виховання дітей засобами національного пісенного фольклору // Наук.-практ. журнал південного наукового центру НАПН України "Педагогіка" [специальний випуск до 195-річчя Державного закладу "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського". Проект "Дошкільна, передшкільна та початкова ланки освіти: реалії та перспективи"]. - Одеса, 2011. - № 4/С. - Червень-липень. - С. 71-73.

17. Естетичне виховання учнів засобами музичного фольклору в позашкільних закладах // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: збірник наук. праць Херсонського національного технічного університету. - Херсон, 2011. - Вип. 2 (5). - С. 221-225.

18. Національний пісенний фольклор у контексті проблемно-модульної системи навчання учнів початкової школи // Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України "Проблеми загальної та педагогічної психології". - Т. VIII, вип. 6.; за ред. академіка С. Д. Максименка. - К., 2006. - С. 53-58.

19. Особливості соціального розвитку молодших школярів засобами музики // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в сучасних умовах: зб. наук, праць; ред. Андрієвський Б. М. - Херсон: Айлант, 2004. - С. 53-56.

20. Використання пісенного фольклору у процесі театральної-ігрової діяльності в початкових класах // Педагогічні науки: зб. наук. праць; ред. Барбіна Є. С. - Херсон: ХДУ, 2014. - Вип. LXV. - С. 220-225.

21. Педагогічне забезпечення естетичного виховання молодших школярів засобами етнопісенного фольклору // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: збірник наукових праць Херсонського національного технічного університету. - Вип. 1 (10). - Херсон: Грінь Д. С., 2014. - С. 62-64.

22. Wychowanie estetyczne dzieci za pomod narodowej pieśni ludowej // Dysputy edukacyjne. - 2014. - № 1.

23. Формування естетичного ставлення молодших школярів до національного пісенного фольклору засобами мультимедійних технологій // Інформаційні технології в освіті. - 2014. - № 20. - С. 92-98.

24. Інтерактивні методи навчання учнів молодшого шкільного віку на уроках музики // Таврійський вісник освіти: науково-методичний журнал. - 2004. - № 4 (8). - С. 79-84.

25. "Прийшов Наум - пора братись за ум" // Конспекти уроків та виховних заходів для початкових класів: [додаток до науково-методичного журналу "Таврійський вісник освіти"]. - 2006. - С. 153-156.

26. Фольклорно-дозвіллова робота в системі естетичного виховання молодших школярів // Теорія і методика виховання: науково-педагогічний вісник; за ред. В. Г. Бутенка. - Херсон: Грінь Д. С., 2012. - Вип. 1. - С. 8-11.

27. Виховання учнів початкової школи засобами народної пісні // Теорія і методика виховання: науково-педагогічний вісник; за ред. В. Г. Бутенка. - Херсон: Грінь Д. С., 2012. - Вип. 2. - С. 13-16.

28. Естетичне виховання засобами національного пісенного фольклору ["Купалочка-фортуна" (вистава-феєрія)] // Початкова освіта. - 2012. - № 18 (642), травень. - С. 10-12.

Підготував Ігор ГУНЧИК